

การจัดการศึกษาตามความสามารถในยุคดิจิทัล ตอนที่ 6

Competency-Based Education in the Digital Age

ระบบที่ 3 การประเมินความสามารถทางการศึกษา : ประเด็นที่สถานศึกษาต้องเข้าใจ

ดร.ชัชรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สคบศ.

16-ตุลาคม-2566

โลกาภิวัตน์ยุคแห่งความรู้และดิจิทัล เศรษฐกิจและสังคมไม่เพียงต้องการบุคคลที่มีความสามารถและเข้าใจในสาขาวิชาเฉพาะด้านเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความต้องการผู้มีทักษะที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ด้วย คุณลักษณะและความสามารถเหล่านี้จำเป็นที่ด้านการศึกษาต้องเป็นผู้จัดการให้แก่ผู้เรียนที่จะได้รับเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมตอบสนองความต้องการของโลก ให้สามารถทำงานได้ดีในสังคมโลกที่ซับซ้อนในปัจจุบันและอนาคต ในการทำงานนายจ้างต้องการให้มีการประเมินพฤติกรรมผู้ปฏิบัติงานมากกว่าการรับรู้ทักษะการทำงานระดับเริ่มต้นจากผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งจะช่วยพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าตามความต้องการทางการเมืองและสังคม การเรียนรู้และการประเมินจึงมีความสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ทางการเมืองและสังคมด้วย โรงเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลสำหรับเข้ากับตลาดแรงงาน จึงต้องจัดให้มีโปรแกรม การประเมินความสามารถทางการศึกษา (CBA : Competency Based Assessment on education) เพื่อเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จของการดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถทั้งบริบทปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการประเมินตามความสามารถ

การประเมินทุกรูปแบบ รวมถึง CBA โดยปกติจะมีวัตถุประสงค์พื้นฐานหนึ่งในสามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อการวินิจฉัยการเรียนรู้
2. เพื่อเลือกนักเรียนสำหรับข้อกำหนดการศึกษาเฉพาะ
3. เพื่อรับรองความสำเร็จทางการศึกษา

สำหรับโรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษาและองค์กรทั่วไป CBA ถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์หลักสองประการ ได้แก่ เพื่อวัดสมรรถนะ (to measure competencies) และ เพื่อการให้ใบรับรอง (to certificate)

CBA สำหรับการวัดความสามารถ (to measure competencies)

การวัดความสามารถ เป็นวัตถุประสงค์หลักของ CBA โดยทั่วไป เหตุผลคือ การพิจารณาว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะสนับสนุนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าการศึกษาที่เน้นความสามารถยังพบว่ามีข้อจำกัดในการใช้เพื่อวัดความสามารถต่อการฝึกอบรมและการศึกษาบ้าง แต่คุณสมบัติบุคคลที่เป็น

ผลจากกระบวนการ CBA ก็ถูกมองว่ามีความน่าเชื่อถือโดยพื้นฐานในฐานะเป็นตัวบ่งชี้ทักษะและความสามารถ
ขั้นพื้นฐานทั้งหมด

CBA สำหรับการรับรอง (to certificate)

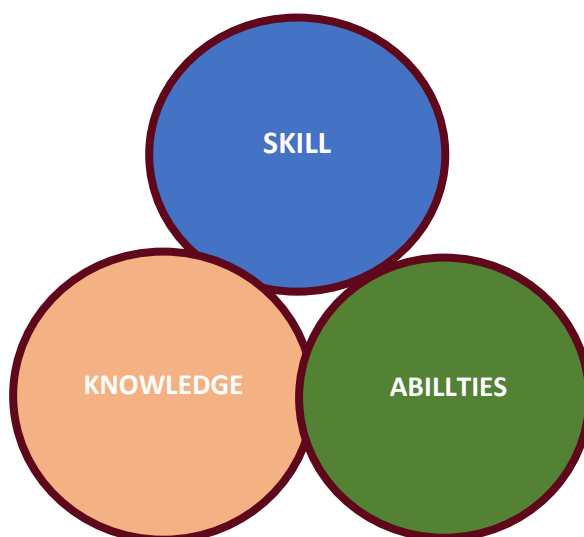
การใช้ CBA เป็นหลัก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานที่ต้องการใน
สถานที่ทำงาน ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นที่ชัดเจนในระดับความสำเร็จที่ดีและการให้การรับรองที่กว้างขึ้น ซึ่ง
เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงระหว่างการเข้าเรียนในโปรแกรมการเรียนรู้ และการประเมินอย่างเป็นทางการและ
การรับรองผลลัพธ์ และโดยการส่งเสริมการรับรองการเรียนรู้ก่อนหน้า (prior learning)

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินความสามารถทางการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้เขียนจึงนำ
เรื่องราวเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา มานำเสนอเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนี้

รากฐานของการประเมินตามความสามารถ (The Foundation of Competency-Based Assessment)

การประเมินตามความสามารถ ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของแนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนา
ทรัพยากรบุคคลสมัยใหม่ ช่วยให้องค์กรต่างๆ สามารถจัดบุคลากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ และ
สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เจริญรุ่งเรืองมากขึ้น ดังนั้น การทำความเข้าใจ**หลักการสำคัญเบื้องหลังการ
ประเมินตามความสามารถ (Competency-Based Assessment)** เป็นสิ่งสำคัญก่อนที่จะมุ่งลงสู่การปฏิบัติ
ประเด็นแรกสิ่งที่ต้องรู้และทำความเข้าใจ ได้แก่ **ความสามารถและประเภท**

ความสามารถ (Competencies) คือ ทักษะ พฤติกรรม และความรู้ (skills, behaviors, and
knowledge) สำหรับบุคคลที่จำเป็นต้องมีเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

แบ่งกว้าง ๆ ได้เป็น**สามประเภท** คือ

ความสามารถหลัก (Core Competencies) เป็นทักษะพื้นฐานที่สามารถใช้ได้กับทุกบทบาทภายใน
องค์กร เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหา

ความสามารถตามหน้าที่ (Functional Competencies) เป็นความสามารถเฉพาะกลุ่มงานหรือหน้าที่เฉพาะ เช่น การจัดการโครงการสำหรับผู้จัดการโครงการ

สมรรถนะด้านพฤติกรรม (Behavioral Competencies) เป็นความสามารถเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและคุณลักษณะ เช่น ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการปรับตัว และการแก้ไขข้อขัดแย้ง

การเชื่อมโยงความสามารถกับเป้าหมายขององค์กร

ความสามารถ (Competencies) ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลและความสำเร็จขององค์กร ด้วยการปรับความสามารถให้สอดคล้องกับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และการสร้างทิศทางที่เป็นเอกภาพที่ช่วยให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนารอบสมรรถนะ (Developing a Competency Framework)

กรอบความสามารถ (Competency Framework) คือโครงสร้างที่กำหนดความสามารถส่วนบุคคลขึ้น (เช่น การแก้ปัญหาหรือการจัดการบุคลากร) ที่จำเป็นสำหรับบุคคลที่ทำงานในองค์กรหรือส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น

การสร้างกรอบความสามารถ คือ กระบวนการระบุความสามารถหลักที่จำเป็นสำหรับแต่ละบทบาทภายในองค์กรของคุณ กรอบความสามารถนี้เป็นแนวทางการทำงานที่ชัดเจนและใช้ในการประเมินและพัฒนาพนักงาน โดยทั่วไป **กรอบความสามารถ** ประกอบด้วย:

คำจำกัดความของสมรรถนะ (Competency Definitions) คือ คำอธิบายที่ชัดเจนของความสามารถแต่ละความสามารถ

ตัวบ่งชี้พฤติกรรม (Behavioral Indicators) คือ รายการพฤติกรรมที่สังเกตได้ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในความสามารถ

ระดับความสามารถ (Proficiency Levels) คือ การกำหนดระดับที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าของความสามารถตั้งแต่ระดับเริ่มต้นไปจนถึงระดับผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ โปรดศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง *การสร้างกรอบสมรรถนะ หรือโมเดลสมรรถนะ (Building Competency Framework/Competency Model)* จากข้อเขียนในตอนที่ผ่านมา..

การประเมินตามความสามารถ (Competency-Based Assessment : CBA) คือ อะไร?

มีคำศัพท์ 2 คำ ที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะ ที่ผู้ใช้ต้องทำความเข้าใจความหมาย (Definition) และวัตถุประสงค์การใช้ในบริบทที่แตกต่างและความสอดคล้องกัน คือ **การประเมินสมรรถนะ** (Competency Assessment) และ **การประเมินตามความสามารถ** (Competency-Based Assessment)

การประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment) หมายถึง ระบบใดๆ ที่กำหนดขึ้นในการวัดและบันทึกสมรรถนะ(แต่ละสมรรถนะ) ของบุคลากร เป้าหมายของการประเมินสมรรถนะ คือ การระบุปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบุคลากรและเพื่อแก้ไขปัญหาก่อนที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน

การประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment) เป็นการวัดสมรรถนะของบุคลากรเทียบกับสมรรถนะที่กำหนดตามหน้าที่ของงานและเกณฑ์ การทดสอบจะตรวจสอบว่าบุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมดของตนได้โดยได้รับความช่วยเหลือหรือการแทรกแซงเพียงเล็กน้อยหรือไม่ และมักจะทำหน้าที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับนายจ้างในการพิจารณาโบนัส การขึ้นเงินเดือน ความก้าวหน้าที่จะเกิดขึ้นในองค์กร หรือผลเสียอื่นๆ จากการไร้ความสามารถ โดยทั่วไปแล้ว นายจ้างจะทดสอบสมรรถนะบุคลากรแต่ละคนในหน้าที่งานพื้นฐานของตน และสร้างคะแนนหรือคะแนนสำหรับทักษะ หน้าที่ หรือสมรรถนะแต่ละรายการ คะแนนนี้สามารถช่วยสร้างพื้นฐานของการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานโดยรวมของบุคลากรโดยสมบูรณ์

การประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment) คือ การประเมินสมรรถนะของบุคคลกับสมรรถนะในงานของตนที่ถูกกำหนดไว้ในโมเดลสมรรถนะ (Competency Model) เพื่อให้มีคุณค่า โมเดลสมรรถนะควรมีเพียงงานและทักษะที่สำคัญต่อความสำเร็จในบทบาท

การประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment) คือ การประเมินทักษะและความสามารถของบุคคล ที่องค์กรหรือนายจ้างใช้เพื่อเชื่อมความสามารถที่มีอยู่ของบุคคลกับความสามารถที่บุคลากรจำเป็นต้องปฏิบัติตามบทบาทของตน นอกจากนี้ การประเมินสมรรถนะยังใช้ในการสรรหาบุคลากรด้วย เพื่อพิจารณาว่าผู้สมัครมีทักษะที่เหมาะสมสำหรับงานหรือไม่

การประเมินตามความสามารถ (Competency-Based Assessment) เป็นแนวทางที่องค์กรดำเนินงานอย่างเป็นระบบซึ่งจะประเมินบุคคลตามทักษะ-S พฤติกรรม-A และความรู้- K ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของตนที่แสดงให้เห็น CBA ต่างจากวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นที่คุณสมบัติ (qualifications) เพียงอย่างเดียว **การประเมินตามความสามารถ** ให้ความสำคัญกับประเด็นที่ว่าบุคคลสามารถนำทักษะหรือความสามารถของตนไปใช้กับสถานการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ดีเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปรับสิ่งที่บุคลากรสามารถทำได้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่องค์กรต้องการให้ทำ ซึ่งเป็นการผสมผสานที่ลงตัวของความสามารถและวัตถุประสงค์

การประเมินตามความสามารถ (Competency-Based Assessment) เป็นวิธีหนึ่งในการวัดความสามารถสำหรับทักษะทางวิชาชีพ เพื่อพิสูจน์ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถการเรียนรู้และการทำงานผ่านหน่วยความสามารถเฉพาะ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยมาตรฐานที่อุตสาหกรรมกำหนด

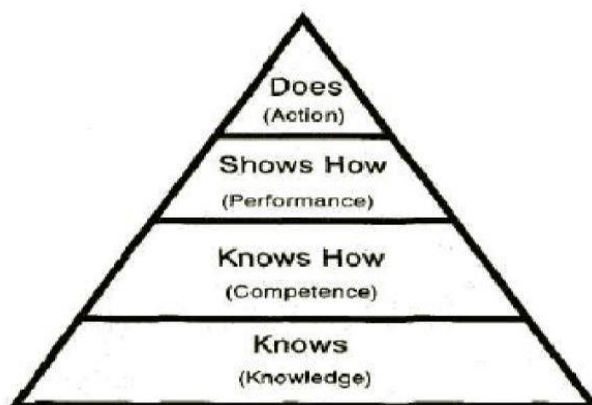
การประเมินความสามารถ (Competency-Based Assessment : CBA) เป็นกระบวนการในการระบุความสามารถของบุคคลซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การประเมินความสามารถทางการศึกษา (Competency-Based Assessment : CBA) CBA เป็นระบบการประเมินที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นโอกาสสำหรับนักเรียนในการใช้ทักษะและวิธีการเรียนรู้ในบทเรียนกับปัญหาและสถานการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อพิจารณาว่านักเรียนสามารถสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ และประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมายได้หรือไม่ ทักษะที่มุ่งเน้นควรสามารถถ่ายทอดได้ กล่าวคือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเป็น “นักคิด” หรือ “ผู้มีส่วนร่วม” ต่อโลกรอบตัว เช่น การทำงานร่วมกับกลุ่ม หรือการ

สื่อสารการใช้เหตุผล การมุ่งเน้นไปที่ทักษะมากกว่าเนื้อหาและสามารถเข้าใจเหตุผลได้ ปัจจุบันเนื้อหาสามารถเข้าถึงได้ง่ายด้วยสื่อต่างๆ แต่ทักษะต้องใช้เวลาในการพัฒนา ฝึกฝน และความประณีต

การประเมินตามความสามารถในด้านการศึกษา (Competency-Based Assessment in Education) มักเริ่มต้นด้วยการประเมินตนเอง โดยที่นักเรียนสะท้อนถึงความสามารถและเป้าหมายของตนเอง และสร้างโปรไฟล์สำหรับสิ่งที่ตนเองรู้สึกว่าเป็นจุดแข็งและมีด้านใดบ้างที่ต้องพัฒนา

ยังมีผู้ให้นิยามความหมายของ **การประเมินสมรรถนะ** ทั้งสองแบบไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้เขียนมีข้อสังเกตว่า คำว่า Competency Assessment มีจุดเน้นที่การประเมินสมรรถนะด้านต่างๆของบุคคล แต่คำว่า Competency Based Assessment มุ่งเน้นการประเมินสมรรถนะที่เป็นเชิงระบบ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรียนรู้ให้นิยามความหมายของทั้งสองคำ จะช่วยทำให้มีความเข้าใจ **การประเมิน** ที่มีสมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยหลักมากขึ้น

การประเมินตามความสามารถสำหรับวิชาชีพ (Competency-based assessment for the professions)

ประเภทการประเมินตามความสามารถ

วิธีการประเมินตามความสามารถประเภทต่างๆ ที่จะช่วยให้ประเมินทักษะและพฤติกรรมได้อย่างครอบคลุม ประเภทการประเมินเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างมุมมองแบบองค์รวมเกี่ยวกับความสามารถที่มีความหลากหลายของการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินตามการสังเกต - Observation-Based Assessment

วิธีการนี้เกี่ยวข้องกับการสังเกตบุคลากรในสถานการณ์การทำงานจริง มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบทบาทที่ต้องการทักษะการปฏิบัติจริง ตัวอย่างได้แก่:

การแสดงงาน: การสังเกตบุคลากรในขณะที่พวกเขาปฏิบัติงานในบทบาทที่

การจำลองสถานที่ทำงาน: การสร้างสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมซึ่งบุคลากรแสดงความสามารถ

2. การประเมินจากการสัมภาษณ์- Interview-Based Assessment

การสัมภาษณ์ เป็นรากฐานสำคัญของการประเมินความสามารถ โดยให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการคิดของบุคลากรและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประเภทได้แก่:

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง: การถามคำถามที่กำหนดล่วงหน้าเพื่อประเมินความสามารถเฉพาะ

การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม: การตั้งคำถามที่กระตุ้นให้บุคลากรแบ่งปันประสบการณ์ในอดีตที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถหลัก

3. การประเมินตามการทดสอบ- Test-Based Assessment

การประเมินประเภทนี้ จะวัดความรู้และทักษะของบุคลากรผ่านการทดสอบข้อเขียนหรือภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย:

การทดสอบทางเทคนิค: การประเมินความสามารถของบุคลากรในทักษะทางเทคนิคเฉพาะด้าน
การทดสอบการตัดสินใจตามสถานการณ์: นำเสนอบุคลากรด้วยสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานเพื่อประเมินทักษะการตัดสินใจ

4. การประเมินผลตอบรับแบบ 360 องศา-360-Degree Feedback Assessment

เป็นแนวทางการประเมินแบบหลายมุมมองเกี่ยวข้องกับการรวบรวมผลตอบรับจากแหล่งต่างๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา โดยนำเสนอมุมมองที่รอบด้านเกี่ยวกับความสามารถ จุดแข็ง และพื้นที่สำหรับการเติบโตของแต่ละบุคคล

5. การประเมินตามพอร์ตโฟลิโอ- Portfolio-Based Assessment

วิธีการนี้เป็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมของความสามารถและความสำเร็จในช่วงเวลาหนึ่ง โดยบุคลากรรวบรวมแฟ้มผลงานที่จัดแสดงผลงาน โครงการ และความสำเร็จของตน

6. การประเมินตนเอง- Self-Assessment

บุคคลประเมินความสามารถของตนเองและสะท้อนตนเอง แม้ว่าวิธีนี้อาจเป็นแบบอัตโนมัติ แต่ก็ส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองและความรับผิดชอบ

7. ศูนย์ประเมินผล- Assessment Centers

ศูนย์การประเมิน จะจำลองสถานการณ์และงานในโลกความเป็นจริงเพื่อประเมินความสามารถต่างๆ โดยมักเกี่ยวข้องกับแบบฝึกหัดกลุ่ม การนำเสนอ และการแสดงบทบาทสมมติ การประเมินแต่ละประเภทนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่ไม่ซ้ำกันเกี่ยวกับความสามารถของบุคลากร ขึ้นอยู่กับบทบาทและทักษะที่กำลังประเมิน ซึ่งสามารถรวมวิธีการเหล่านี้ได้อย่างมีกลยุทธ์เพื่อการประเมินที่ครอบคลุมได้ เป้าหมาย คือ การได้รับความเข้าใจอย่างรอบด้านว่าแต่ละบุคคลใช้ทักษะและพฤติกรรมของตนในบริบทต่างๆ ได้อย่างไร

การประเมิน ซึ่งเป็นที่รู้จัก ได้แก่ การประเมินรายทาง (Formative assessment) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยไม่มีผลกระทบหรือเพื่อแจ้งการตัดสินใจเกี่ยวกับความก้าวหน้า และ การประเมินเชิงสรุป (Summative assessment) มีจุดประสงค์เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบรรลุความสามารถหรือขั้นตอนสำคัญในการแสดงถึงความสามารถ ความสามารถในการดำเนินการตามความสามารถโดยไม่มีภาวะควบคุมดูแลที่จำกัด หรือผ่าน/ไม่ผ่าน

กรอบความสามารถ จะถูกกำหนดผลลัพธ์และจัดลำดับความคาดหวังอย่างต่อเนื่องแล้วนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรและกลยุทธ์การประเมินความสามารถ ต่อไป.

แนวทางการนำการประเมินตามความสามารถมาใช้ในสถานศึกษา

ก่อนการดำเนินงานประเมินจริง ผู้เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาเรียนรู้เพื่อซึมซับความรู้อย่างมากมาย เพื่อนำองค์ความรู้ทั้งหมดไปปฏิบัติจริง ตอนนี้ จะแนะนำขั้นตอนกระบวนการนำการประเมินตามความสามารถไปปฏิบัติภายในองค์กร

ขั้นตอนที่ 1: ระบุความสามารถที่เกี่ยวข้อง- Identify Relevant Competencies

1. การวิเคราะห์บทบาท: เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจบทบาทแต่ละบทบาทภายในองค์กรอย่างถี่ถ้วน โดยเฉพาะต้องระบุทักษะและพฤติกรรมใดที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จอย่างชัดเจน
2. รวบรวมข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: ความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้จัดการการจ้างงาน หัวหน้าทีม และพนักงานปัจจุบัน เพื่อรับรู้มุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับความสามารถที่จำเป็น

ขั้นตอนที่ 2: สร้างกรอบ/โมเดลความสามารถ- Create Competency Frameworks/Model

สร้างกรอบ/โมเดลความสามารถสำหรับผู้เรียน (Student Competency Framework/Model) หรือกลุ่มผู้ที่จะทำการประเมิน ตามขั้นตอน/กระบวนการกำหนดกรอบ/โมเดลความสามารถ (*ย้อนกลับไปดูเรื่องนี้ในข้อเขียนที่ผ่านมา*) และกำหนดมาตรฐานสมรรถนะแต่ละสมรรถนะในโมเดล ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อยที่ต้องมี ได้แก่

1. คำจำกัดความของความสามารถ- Competency Definitions: เขียนคำอธิบายสำหรับสมรรถนะแต่ละสมรรถนะที่ชัดเจนและกระชับ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงพฤติกรรมและทักษะที่ต้องการ
2. ตัวบ่งชี้พฤติกรรม- Behavioral Indicators: พัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมเฉพาะที่เป็นตัวอย่างแต่ละสมรรถนะ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะชี้แนะสู่การประเมิน
3. ระดับความสามารถ- Proficiency Levels: กำหนดระดับความสามารถที่แตกต่างกันสำหรับสมรรถนะแต่ละสมรรถนะ เพื่อให้สามารถประเมินบุคลากรได้อย่างครอบคลุม
4. ผลลัพธ์สมรรถนะ-Competency Outcome : ด้วยการนำตัวบ่งชี้พฤติกรรมสมรรถนะ (ตามข้อ 2) มากำหนดผลลัพธ์ (Outcome) ตามแนวทางและวิธีการที่กำหนดไว้

(*การกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะข้างต้น ให้ย้อนกลับไปศึกษาเรื่อง การเขียนข้อความสมรรถนะ (Writing Competency Statement) ตามแนวทางของ Bloom's Taxonomy*)

ขั้นตอนที่ 3: ออกแบบคำถามสัมภาษณ์- Design Interview Questions

1. การทำแผนที่สมรรถนะ: จับคู่ความสามารถแต่ละอย่างกับคำถามสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมที่จะสำรวจประสิทธิภาพและความสามารถของบุคลากร
2. เทคนิค STAR: จัดโครงสร้างคำถามโดยใช้เทคนิค STAR (สถานการณ์ งาน การกระทำ ผลลัพธ์) เพื่อดึงคำตอบโดยละเอียดจากบุคลากร

ขั้นตอนที่ 4: ดำเนินแบบฝึกหัดการประเมิน- Conduct Assessment Exercises

1. ศูนย์การประเมิน: สร้างสถานการณ์จำลองที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ประเมินการตอบสนองของบุคลากร การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา

2. การแสดงบทบาทสมมติหรือการจำลอง: ใช้แบบฝึกหัดการแสดงบทบาทสมมติเพื่อประเมินการประยุกต์ใช้ความสามารถในทางปฏิบัติของบุคลากรในสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 5: วิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจ - Analyze Data and Make Decisions

1. การรวบรวมข้อมูล: รวบรวมข้อมูลการประเมินจากแหล่งต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ แบบฝึกหัด การจำลอง เพื่อมุมมองแบบองค์รวมของบุคลากรแต่ละคน

2. การตีความข้อมูล: วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อระบุรูปแบบ จุดแข็ง และขอบเขตการพัฒนาสำหรับบุคลากรแต่ละคน

3. ความสอดคล้องกับบทบาท: เปรียบเทียบโปรไฟล์ความสามารถของบุคลากรกับข้อกำหนดของบทบาทและเป้าหมายขององค์กร

4. การตัดสินใจโดยมีข้อมูลครบถ้วน: ใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจจ้างงานโดยมีข้อมูลครบถ้วนหรือเพื่อออกแบบแผนการพัฒนาร่วมกันบุคคลสำหรับบุคลากรที่มีอยู่

ขั้นตอนที่ 6: การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง - Continuous Improvement

1. ข้อมูลความคิดเห็น: ส่งเสริมให้ผู้ประเมินให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการประเมิน ระบุพื้นที่สำหรับการปรับปรุงและปรับแต่ง

2. การอัปเดตความสามารถ: ทบทวนและปรับปรุงกรอบ/โมเดลความสามารถอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทที่เปลี่ยนแปลง แนวโน้มของธุรกิจและเป้าหมายขององค์กร

การดำเนินงานตามขั้นตอนเหล่านี้ จะทำให้สามารถบูรณาการการประเมินตามความสามารถเข้ากับกระบวนการทรัพยากรบุคคลได้อย่างราบรื่น ตั้งแต่การ **ระบุความสามารถที่เหมาะสม (Identify appropriate Competencies)** ไปจนถึงการตัดสินใจอย่างรอบรู้ แต่ละขั้นตอนมีส่วนช่วยสร้างบุคลากรให้มีทักษะที่ต้องการ และยังสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรอีกด้วย.

บทสรุป

องค์ความรู้การประเมินสมรรถนะ ตั้งแต่ **หลักการพื้นฐานไปจนถึงการนำไปปฏิบัติ** จะทำให้องค์กรมีเครื่องมืออันทรงพลังเพื่อยกระดับแนวทางการปฏิบัติด้านทรัพยากรบุคคลและขับเคลื่อนความสำเร็จขององค์กร **การประเมินความสามารถ หรือ การประเมินตามความสามารถ** ไม่ใช่แค่การประเมินเพียงทักษะเท่านั้น แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปรับความสามารถของบุคคลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้น **การระบุความสามารถของบุคคลที่ชัดเจน (Competency Framework หรือ Competency Model)** และการกำกับดูแลความสามารถที่เหมาะสม จะช่วยสร้างบุคลากรให้มีความสามารถที่พึงประสงค์และยังส่งเสริมบุคลากรให้มีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่อองค์กรให้เกิดความสำเร็จอีกด้วย

.....

หมายเหตุ : ยังมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ **การประเมินความสามารถ** อีกมากมาย...ที่จะนำเสนอในโอกาสต่อไป.